

Wydanie tymczasowe

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 8 lipca 2021 r.(*)

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2006/112/WE – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Zwolnienia – Artykuł 135 ust. 1 lit. a) – Pojęcia „transakcji ubezpieczeniowych” oraz „usług pokrewnych świadczonych przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych” – Artykuł 174 ust. 2 – Prawo do odliczenia – Proporcjonalna cząstka podlegająca odliczeniu – Rozszerzenie gwarancji na urzędnika gospodarstwa domowego i inne artykuły z dziedziny informatyki i telekomunikacji – Pojęcia „transakcji finansowych”

W sprawie C-695/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) [sąd arbitrażowy ds. podatkowych (centrum arbitrażu administracyjnego – CAAD), Portugalia] postanowieniem z dnia 10 września 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 20 września 2019 r., w postępowaniu:

Rádio Popular – Electrodomésticos SA

przeciwko

Autoridade Tributária e Aduaneira,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes izby, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (sprawozdawca) i K. Jürimäe, sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Rádio Popular – Electrodomésticos SA – A.M. Rosa da Silva Garcia, advogada,
- w imieniu rządu portugalskiego – L. Inez Fernandes, R. Campos Laires, A. Homem oraz P. Barros da Costa, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego – M. Tassopoulou, I. Kotsoni oraz K. Georgiadis, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – M. Afonso oraz L. Lozano Palacios, w charakterze pełnomocników,

podjęwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii, wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 174 ust. 2 lit. b) i c) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. 2006, L 347, s. 1, zwanej dalej „dyrektywą VAT”).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy spółką Rádio Popular – Electrodomésticos SA (zwaną dalej „Rádio Popular”) a Autoridade Tributária e Aduaneira (organem podatkowym i celnym, Portugalia) (zwanym dalej „AT”) w przedmiocie odliczenia przez Rádio Popular podatku od wartości dodanej (VAT) naliczonego przy realizacji transakcji sprzedaży rozszerzenia gwarancji.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Zgodnie z art. 1 ust. 2 akapit drugi dyrektywy VAT:

„VAT, obliczony od ceny towaru lub usługi według stawki, która ma zastosowanie do takiego towaru lub usługi, jest wymagalny od każdej transakcji, po odjęciu kwoty podatku poniesionego bezpośrednio w różnych składnikach kosztów”.

4 Artykuł 135 tej dyrektywy, znajdujący się w tytule IX tej dyrektywy, w rozdziale 3, zatytułowanym „Zwolnienia dotyczącej innych czynności”, stanowi w ust. 1:

„Państwa członkowskie zwalniają następujące transakcje:

- a) transakcje ubezpieczeniowe i reasekuracyjne, wraz z usługami pokrewnymi świadczonymi przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych;
- b) udzielanie kredytów i pośrednictwo kredytowe, oraz zarządzanie kredytami przez kredytodawcę;
- c) pośrednictwo lub wszelkie działania w zakresie gwarancji kredytowych, poręczenia i wszelkich innych zabezpieczeń i gwarancji oraz zarządzanie gwarancjami kredytowymi przez kredytodawcę;
- d) transakcje, łącznie z pośrednictwem, dotyczącej rachunków depozytowych, rachunków bieżących, płatności, przelewów, depozytów, czeków i innych zbywalnych instrumentów finansowych, z wyłączeniem windykacji należności;
- e) transakcje, łącznie z pośrednictwem, dotyczącej walut, banknotów i monet używanych jako prawny środek płatniczy, z wyłączeniem banknotów i monet bieżących przedmiotami kolekcjonerskimi, za które uważa się monety ze złota, srebra lub innych metali, jak również banknoty, które nie są zwykle używane jako prawny środek płatniczy lub które przedstawiają wartość numizmatyczną;
- f) transakcje, łącznie z pośrednictwem, jednakże z wyłączeniem przechowywania i zarządzania, których przedmiotem są akcje, udziały w spółkach lub związkach, obligacje i inne papiery wartościowe, z wyłączeniem dokumentów ustanawiających tytuł prawny do towarów,

oraz praw lub papierów wartościowych, o których mowa w art. 15 ust. 2;

g) zarządzanie specjalnymi funduszami inwestycyjnymi, określonymi przez państwa członkowskie;

[...]”.

5 Artykuł 173 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„1. W odniesieniu do towarów i usług wykorzystywanych przez podatnika zarówno do dokonywania transakcji dających prawo do odliczenia, o których mowa w art. 168, 169 i 170, jak i transakcji niedających prawa do odliczenia, odliczenie będzie dotyczyło tylko takiej części VAT, która proporcjonalnie przypada na kwotę tych pierwszych transakcji.

Proporcja [proporcjonalna część] podlegająca odliczeniu jest ustalana, zgodnie z art. 174 i 175, dla wszystkich transakcji dokonanych przez podatnika.

2. Państwa członkowskie mogą przedsięwziąć następujące środki:

a) zezwolić podatnikowi na określenie proporcji [proporcjonalnej części] podlegającej odliczeniu dla każdego sektora jego działalności, pod warunkiem że dla każdego z tych sektorów prowadzona jest osobna księgowość;

b) zobowiązać podatnika do określenia proporcji [proporcjonalnej części] podlegającej odliczeniu dla każdego sektora działalności i do prowadzenia osobnej księgowości dla każdego z tych sektorów;

c) zezwolić podatnikowi lub zobowiązać go do stosowania odliczenia w zależności od wykorzystania całości lub części towarów i usług;

[...]”.

6 Artykuł 174 ust. 1 i 2 tej dyrektywy stanowi:

„1. Proporcja [proporcjonalna część] podlegająca odliczeniu jest kwotą ułamkową z następujących kwot:

a) w liczniku, całkowitej wysokości obrotu w danym roku, z wyłączeniem VAT, uzyskanego z transakcji, które dają prawo do odliczenia zgodnie z art. 168 i 169;

b) w mianowniku, całkowitej wysokości obrotu w danym roku, z wyłączeniem VAT, uzyskanego z transakcji uwzględnionych w liczniku oraz transakcji, które nie dają prawa do odliczenia.

[...]

2. W drodze odstępstwa od ust. 1, przy obliczaniu proporcji [proporcjonalnej części] podlegającej odliczeniu nie uwzględnia się następujących kwot:

a) wysokości obrotu uzyskanego z dostaw dóbr inwestycyjnych używanych przez podatnika do potrzeb jego przedsiębiorstwa;

b) wysokości obrotu uzyskanego z transakcji związanych z pomocniczymi transakcjami w zakresie nieruchomości i z pomocniczymi transakcjami finansowymi;

c) wysoko?ci obrotu uzyskanego z transakcji, o których mowa w art. 135 ust. 1 lit. b)–g), je?eli s? to transakcje pomocnicze”.

Prawo portugalskie

7 Artyku?y 9 i 23 C?digo do Imposto sobre o Valor Acrescentado (kodeksu podatku od warto?ci dodanej, zwanego dalej „kodeksem VAT”), w brzmieniu maj?cym zastosowanie do sporu w post?powaniu g??wnym, dokonuj? transpozycji do prawa portugalskiego przepis?w dyrektywy VAT wymienionych w pkt 3–6 niniejszego wyroku.

Post?powanie g??wne i pytanie prejudycjalne

8 R?dio Popular jest sp??k? akcyjn?, kt?rej g??wna dzia?alno?? polega na sprzeda?y urz?dze? gospodarstwa domowego i innych artyku??w z dziedziny informatyki i telekomunikacji.

9 Ponadto oferuje ona nabywcom swoich artyku??w szereg us?ug dodatkowych, takich jak w szczeg?lno?ci rozszerzenie gwarancji na zakupione artyku?y. Rozszerzenie to wynika z umowy ubezpieczenia, na podstawie kt?rej zak?ad ubezpiecze? gwarantuje kupuj?cemu, w razie wyst?pienia zdarzenia obj?tego ubezpieczeniem, napraw? zakupionego artyku?u lub ewentualnie jego zast?pienie w okresie wykraczaj?cym poza okres obj?ty gwarancj? udzielon? przez producenta. Owa umowa ubezpieczenia zawierana jest pomi?dzy zak?adem ubezpiecze? a nabywcami artyku??w sprzedawanych przez R?dio Popular.

10 Dzia?aj?c jako po?rednik w sprzeda?y produkt?w ubezpieczeniowych, R?dio Popular fakturuje klientowi, w zamian za rozszerzenie zawartej gwarancji, kwot? dodawan? do ceny zakupionego artyku?u. Dzia?alno?? polegaj?ca na sprzeda?y rozszerzenia gwarancji ma zatem miejsce przy sprzeda?y artyku??w i jest prowadzona z wykorzystaniem, co do zasady, tych samych ?rodk?w materialnych i osobistych co ?rodki przeznaczone na ow? sprzeda? artyku??w.

11 Uznaj?c, ?e sprzeda? rozszerzenia gwarancji stanowi zwolnion? z VAT dzia?alno?? ubezpieczeniow?, R?dio Popular nie nalicza?o VAT od tych sprzeda?y, niemniej jednak odliczy?a w ca?o?ci VAT naliczony od ca?ej swojej dzia?alno?ci w latach 2014–2017.

12 W nast?pstwie kontroli przeprowadzonych przez AT w R?dio Popular dotycz?cych owych lat podatkowych organ ten stwierdzi?, ?e sp??ka ta bezpodstawnie odliczy?a ca?y VAT zap?acony we wspomnianych latach podatkowych z tego wzgl?du, ?e transakcje sprzeda?y rozszerzenia gwarancji dokonane przez R?dio Popular by?y zwolnione z VAT, a tym samym nie dawa?y prawa do odliczenia VAT. Uznaj?c, ?e podatek zap?acony przy nabyciu towar?w i us?ug o mieszanym wykorzystaniu podlega odliczeniu tylko proporcjonalnie do rocznej kwoty transakcji daj?cych prawo do odliczenia, wspomniany organ wyda? w odniesieniu do R?dio Popular cztery decyzje okre?laj?ce wysoko?ci VAT i odsetek wyr?wnawczych w ??cznej kwocie 356 433,05 EUR.

13 Po z?o?eniu przez R?dio Popular wniosku o ustanowienie kolegialnego s?du arbitra?owego w celu stwierdzenia niezgodno?ci z prawem tych decyzji wydanych przez Tribunal Arbitral Tribut?rio (Centro de Arbitragem Administrativa) – CAAD) [s?d arbitra?owy ds. podatkowych (centrum arbitra?u administracyjnego – CAAD), Portugalia] uzna? si? za ukonstytuowany w dniu 11 kwietnia 2019 r.

14 Zdaniem tego s?du strony w post?powaniu g??wnym s? zgodne co do tego, ?e dzia?alno?? R?dio Popular polegaj?ca na sprzeda?y rozszerzenia gwarancji korzysta ze zwolnienia dotycz?cego transakcji ubezpieczeniowych przewidzianego w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT, kt?ry zosta? transponowany do kodeksu VAT. Poniewa? ta cz??? transakcji dokonanych przez

Rádio Popular nie daje zatem prawa do odliczenia, sąd odsyłający wskazuje, że co do zasady należy aby dokonać odliczenia części proporcjonalnej, takiego jak przewidziane dla towarów lub usług o mieszanym wykorzystaniu w art. 173 i 174 tej dyrektywy.

15 Rádio Popular podnosi jednak, że transakcje sprzedaży rozszerzenia gwarancji stanowi „transakcje finansowe” mające charakter pomocniczy w stosunku do głównej działalności polegającej na sprzedaży urządzeń gospodarstwa domowego oraz innych artykułów z dziedziny informatyki i telekomunikacji, tak że na podstawie wyjątku przewidzianego zarówno w art. 23 ust. 5 kodeksu VAT, jak i w art. 174 ust. 2 lit. b) i c) dyrektywy VAT, przy obliczaniu proporcjonalnej części podlegającej odliczeniu należy pominąć te transakcje. Pojęcie „transakcji finansowych” w rozumieniu tych przepisów należy bowiem interpretować szeroko, pod rygorem naruszenia podstawowej zasady neutralności, która leży u podstaw tej dyrektywy, a także zasady niezakłócania konkurencji.

16 AT utrzymuje natomiast, że wspomnianych transakcji nie można zakwalifikować ani jako „transakcji finansowych”, ani jako „transakcji pomocniczych” w rozumieniu przytoczonych przepisów. Organ ten wskazuje w tym względzie, po pierwsze, że transakcji ubezpieczeniowych, takich jak będące przedmiotem postępowania głównego, nie można zrównać z „transakcjami finansowymi”, ponieważ dyrektywa VAT dokonuje wyraźnego rozróżnienia między tymi dwoma pojęciami. Po drugie, w świetle wyroku z dnia 29 kwietnia 2004 r., EDM (C-77/01, EU:C:2004:243), transakcje sprzedaży rozszerzenia gwarancji nie stanowi „transakcji pomocniczych”.

17 W tym względzie AT podnosi w szczególności, że sprzedaż rozszerzenia gwarancji jest dokonywana zwyczajowo przez Rádio Popular i że przynosi mu ona zysk w wysokości około 35% kwoty zapłaconej przez każdego nabywcę rozszerzenia gwarancji, z którego to względu ów zysk jest konieczny dla jego rentowności.

18 Sąd odsyłający uważa, że ocena AT, zgodnie z którą sprzedaż ta nie ma charakteru pomocniczego w stosunku do sprzedaży urządzeń gospodarstwa domowego i innych artykułów z dziedziny informatyki i telekomunikacji, jest obciążona błędami co do stanu faktycznego i co do prawa. Wskazuje on również, że nie zostało dowiedzione, iż rentowność Rádio Popular zależy od sprzedaży rozszerzenia gwarancji. Przywołując utrwalone orzecznictwo Trybunału dotyczące usług pomocniczych, sąd ten zauważa w szczególności, że jedynie niewielki procent, szacowany na 0,62% rocznej wartości towarów lub usług nabytych przez Rádio Popular w celu wykonywania przez niego działalności, może zostać przypisany transakcjom sprzedaży rozszerzenia gwarancji.

19 W każdym razie pojawia się pytanie, czy transakcje te można zakwalifikować jako „transakcje finansowe” w rozumieniu art. 174 ust. 2 lit. b) i c) dyrektywy VAT w związku z art. 135 ust. 1 lit. b) i c) tej dyrektywy. Sąd odsyłający uważa, że rzetelna lektura tych przepisów wskazuje na to, iż kwoty związane z transakcjami ubezpieczeniowymi nie są wyłączone z obliczania proporcjonalnej części podlegającej odliczeniu.

20 W tych okolicznościach Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) [sąd arbitrażowy ds. podatkowych (centrum arbitrażu administracyjnego – CAAD)] postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy transakcje pośrednictwa w zakresie sprzedaży rozszerzenia gwarancji na urządzenia gospodarstwa domowego dokonywane przez podatnika VAT, którego głównym przedmiotem działalności jest sprzedaż urządzeń gospodarstwa domowego konsumentowi, stanowi transakcje finansowe, czy też są one z nimi równoważne na podstawie zasad neutralności i niezakłócania konkurencji w celu wyłączenia ich wartości z obliczenia proporcjonalnej części

odliczenia zgodnie z art. 135 ust. 1 lit. b) lub [...] c) dyrektywy [VAT]?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

21 Tytułem wstępu należy zauważyć, że poza bezpośrednio wskazanym przez sąd odsyłający w pytaniu art. 135 ust. 1 lit. b) i c) dyrektywy VAT, również art. 174 tej dyrektywy, dotyczący sposobu obliczenia proporcjonalnej części podlegającej odliczeniu, należy wziąć pod uwagę przy udzielaniu odpowiedzi na to pytanie.

22 W szczególności ust. 2 tego ostatniego artykułu przewiduje w odniesieniu do niektórych transakcji, zwłaszcza w odniesieniu do transakcji o charakterze pomocniczym, odstępstwo od metody obliczania proporcjonalnej części podlegającej odliczeniu, przewidzianej w ust. 1 tego artykułu, na mocy którego kwota obrotu uzyskanego z tych transakcji powinna zostać wyliczona z mianownika ułamka służycego obliczeniu proporcjonalnej części podlegającej odliczeniu, o której mowa w ust. 1.

23 W tych okolicznościach przedstawione pytanie należy rozumieć w ten sposób, że zmierza ono zasadniczo do ustalenia, czy art. 174 ust. 2 lit. b) i c) dyrektywy VAT w związku z art. 135 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że ma on zastosowanie do transakcji pośrednictwa w sprzedaży rozszerzenia gwarancji, które są dokonywane przez podatnika w ramach jego głównej działalności polegającej na sprzedaży na rzecz konsumentów urządzeń gospodarstwa domowego oraz innych artykułów z dziedziny informatyki i telekomunikacji, oraz czy w związku z tym kwota obrotu uzyskanego z tych transakcji należy wyliczyć z mianownika ułamka służycego do obliczenia proporcjonalnej części odliczenia, o której mowa w art. 174 ust. 1 dyrektywy VAT.

24 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy przede wszystkim zauważyć, że strony w postępowaniu głównym zgadzają się co do tego, iż transakcje pośrednictwa w sprzedaży rozszerzenia gwarancji, takie jak będące przedmiotem postępowania główne, są objęte art. 135 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy i są z tego tytułu zwolnione z VAT.

25 Należy jednak stwierdzić, że wśród transakcji objętych odstępstwem przewidzianym w art. 174 ust. 2 dyrektywy VAT nie znajdują się transakcje, o których mowa w art. 135 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy.

26 W związku z tym trzeba zbadać w pierwszej kolejności, czy transakcje takie jak będące przedmiotem postępowania głównego są objęte art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT. Jeżeli tak jest, w drugiej kolejności należy ustalić, czy takie transakcje mogą jednak być objęte zakresem art. 174 ust. 2 lit. b) lub c) tej dyrektywy, w związku z czym kwota obrotu uzyskana z tych transakcji powinna zostać wyliczona z mianownika ułamka służycego obliczeniu proporcjonalnej części podlegającej odliczeniu, o której mowa w ust. 1 tego artykułu.

27 W tym względzie należy przypomnieć, że pojęcia użyte do sformułowania zwolnień przewidzianych w art. 135 ust. 1 wspomnianej dyrektywy trzeba interpretować w sposób ścisły, gdy stanowi one wyjątki od ogólnej zasady, wedle której VAT jest pobierany od każdej usługi świadczonej odpłatnie przez podatnika działającego w takim charakterze [wyrok z dnia 8 października 2020 r., *United Biscuits (Pensions Trustees) i United Biscuits Pension Investments*, C-235/19, EU:C:2020:801, pkt 29].

28 Zgodnie z art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT państwa członkowskie zwalniają z podatku „transakcje ubezpieczeniowe i reasekuracyjne, wraz z usługami pokrewnymi świadczonymi przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych”.

29 Zdaniem Trybunału transakcje ubezpieczeniowe charakteryzują się w ogólnie przyjętym rozumieniu tym, że ubezpieczyciel zobowiązuje się w zamian za wcześniejszą zapłatą składowki do zapewnienia ubezpieczonemu w razie wystąpienia zdarzenia objętego zakresem ochrony świadczenia uzgodnionego przy zawarciu umowy. Transakcje te ze względu na ich charakter oznaczają istnienie stosunku umownego pomiędzy podmiotem świadczącym usługę ubezpieczenia a osobą, której ryzyka wystąpienia określonych zdarzeń są objęte ubezpieczeniem, czyli ubezpieczonym [wyroki: z dnia 17 marca 2016 r., *Aspiro*, C-40/15, EU:C:2016:172, pkt 22, 23; a także z dnia 25 marca 2021 r., *Q&GmbH (Ubezpieczenie szczególnego ryzyka)*, C-907/19, EU:C:2021:237, pkt 32].

30 Tymczasem w niniejszej sprawie z informacji przedstawionych przez sąd odsyłający wynika, że Rádio Popular samo nie jest związane umową ubezpieczenia przewidującą rozszerzenie gwarancji na rzecz nabywców artykułów gospodarstwa domowego i innych artykułów z dziedziny informatyki i telekomunikacji jako ubezpieczonych, lecz działa jedynie jako pośrednik pomiędzy nimi a ubezpieczycielem, z którym została zawarta ta umowa i który jest ponadto odpowiedzialny za objęcie ubezpieczeniem ubezpieczonego w ten sposób ryzyka.

31 Niemniej jednak należy zbadać, czy transakcje takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym stanowi „usługi pokrewne świadczone przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych” w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT.

32 W tym względzie, jak wynika z brzmienia wspomnianego przepisu, zwolnienie tych usług jest uzależnione od spełnienia dwóch kumulatywnych przesłanek: z jednej strony, owe usługi muszą być „pokrewne” w stosunku do transakcji ubezpieczeniowych, a z drugiej strony, muszą one być „świadczone przez brokerów ubezpieczeniowych i agentów ubezpieczeniowych” [wyrok z dnia 25 marca 2021 r., *Q&GmbH (Ubezpieczenie szczególnego ryzyka)*, C-907/19, EU:C:2021:237, pkt 34].

33 Jeżeli chodzi o pierwszą z tych przesłanek, to należy przypomnieć, iż Trybunał orzekł, że wyrażenie „pokrewne” jest wystarczająco szerokie, by objąć różne usługi służące realizacji transakcji ubezpieczeniowych, w szczególności likwidację szkód, która stanowi jeden z istotnych elementów tych transakcji (wyrok z dnia 17 marca 2016 r., *Aspiro*, C-40/15, EU:C:2016:172, pkt 33).

34 Ponieważ z opisu okoliczności faktycznych dokonanego przez sąd odsyłający wynika, że rozpatrywana w postępowaniu głównym usługa polega zasadniczo na sprzedaży rozszerzenia gwarancji na zakupione artykuły, która ma postać umowy ubezpieczenia opisanej w pkt 30 niniejszego wyroku, taką usługę należy uznać za związaną z transakcją ubezpieczeniową w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT.

35 Jeżeli chodzi o drugą z tych przesłanek, to w celu ustalenia, czy usługi, w odniesieniu do których wniesiono o zwolnienie na podstawie art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT, są świadczone przez brokera lub agenta ubezpieczeniowego, nie należy opierać się na formalnym charakterze usługodawcy, lecz zbadać samą treść tych usług [zob. podobnie wyrok z dnia 25 marca 2021 r., *Q&GmbH (Ubezpieczenie szczególnego ryzyka)*, C-907/19, EU:C:2021:237, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo].

36 W ramach tej analizy należy sprawdzić, czy spełnione zostały dwa kryteria. W pierwszej kolejności usługodawca musi pozostawać w stosunku z ubezpieczycielem i ubezpieczonym, przy czym stosunek ten może mieć jedynie charakter pośredni, gdy usługodawca jest podwykonawcą brokera lub agenta. W drugiej kolejności jego działalność powinna obejmować istotne aspekty pośrednictwa ubezpieczeniowego, takie jak wyszukiwanie klientów ubezpieczeniowych i

kontaktowanie ich z ubezpieczycielem w celu zawarcia umów ubezpieczenia [wyrok z dnia 25 marca 2021 r., Q?GmbH (Ubezpieczenie szczególnego ryzyka), C?907/19, EU:C:2021:237, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo].

37 W niniejszej sprawie przes?anki te zosta?y a priori spe?nione przez us?ugodawc? takiego jak R?dio Popular, poniewa?, jak wynika z informacji przekazanych przez s?d odsy?aj?cy, us?ugodawca ten pozostaje w bezpo?rednim kontakcie zarówno z ubezpieczycielem, którego produkty ubezpieczeniowe obejmuj?ce rozszerzenie gwarancji sprzedaje, jak i z ubezpieczonym w celu sprzeda?y tych produktów przy okazji sprzeda?y urz?dze? gospodarstwa domowego i innych artyku?ów z dziedziny informatyki i telekomunikacji i post?puj?c w ten sposób, wykonuje on dzia?alno?? odpowiadaj?c? zasadniczo zadaniom po?rednika ubezpieczeniowego, takim jak poszukiwanie klientów i kontaktowanie ich z ubezpieczycielem w celu zawierania umów ubezpieczeniowych.

38 Wynika z tego, z zastrze?eniem weryfikacji, której dokonanie nale?y ostatecznie do s?du odsy?aj?cego, ?e transakcje po?rednictwa w sprzeda?y rozszerzenia gwarancji, takie jak b?d?ce przedmiotem post?powania g?ównego, które s? realizowane przez podatnika w ramach jego g?ównej dzia?alno?ci polegaj?cej na sprzeda?y konsumentom urz?dze? gospodarstwa domowego i innych artyku?ów z dziedziny informatyki i telekomunikacji, stanowi? us?ugi pokrewne w stosunku do transakcji ubezpieczeniowych dokonywanych przez brokerów i agentów ubezpieczeniowych w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT.

39 Tymczasem, jak wskazano w pkt 25 niniejszego wyroku, takie transakcje nie s? obj?te odst?pstwem od sposobu obliczania proporcjonalnej cz??ci podlegaj?cej odliczeniu przewidzianym w art. 174 ust. 2 tej dyrektywy, poniewa? przepis ten nie odsy?a do art. 135 ust. 1 wspomnianej dyrektywy.

40 Nale?y zatem zbada?, czy transakcje takie jak b?d?ce przedmiotem post?powania g?ównego, mimo ?e stanowi? ?wiadczenie us?ug pokrewnych w stosunku do transakcji ubezpieczeniowych dokonywanych przez agenta ubezpieczeniowego w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT, mo?na jednak zakwalifikowa?, w szczeg?lnoci z uwagi na zasad? neutralno?ci podatkowej, jako „pomocnicze transakcje finansowe” w rozumieniu art. 174 ust. 2 lit. b) i c) tej dyrektywy.

41 W zakresie, w jakim art. 174 ust. 2 lit. c) dyrektywy VAT odsy?a do transakcji, o których mowa w art. 135 ust. 1 lit. b)–g) tej dyrektywy, nale?y przede wszystkim podkre?li?, ?e w art. 135 ust. 1 wspomnianej dyrektywy dokonano jasnego rozró?nienia pomi?dzy transakcjami ubezpieczeniowymi, o których mowa w lit. a) tego przepisu, a transakcjami, o których mowa w lit. b)–g) tego przepisu, w szczeg?lnoci za? transakcjami o charakterze finansowym.

42 Z brzmienia art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT z jednej strony oraz art. 135 ust. 1 lit. b)–g) tej dyrektywy z drugiej strony wynika bowiem, ?e przepisy te dotycz? ró?nych transakcji i ?e nie mo?na zrówna? transakcji ubezpieczeniowych z transakcjami finansowymi, w szczeg?lnoci do celów stosowania odst?pstwa przewidzianego w art. 174 ust. 2 wspomnianej dyrektywy (zob. analogicznie wyrok z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro, C?40/15, EU:C:2016:172, pkt 29).

43 Następnie stwierdzenia tego nie podważa zasada neutralności podatkowej. O ile prawdą jest, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada neutralności podatkowej sprzeciwia się temu, aby usługi podobne, które są zatem konkurencyjne wobec siebie, były traktowane odmiennie z punktu widzenia VAT (wyrok z dnia 17 stycznia 2013 r., BG Leasing, C-224/11, EU:C:2013:15, pkt 65 i przytoczone tam orzecznictwo), o tyle żaden z elementów akt sprawy przedstawionych Trybunałowi nie pozwala na stwierdzenie, że transakcje ubezpieczeniowe i transakcje finansowe stanowiły usługi „podobne” w rozumieniu tego orzecznictwa.

44 W każdym razie, jak wielokrotnie wyjaśniał już Trybunał, wspomniana zasada nie pozwala na rozszerzenie zakresu stosowania zwolnienia w braku istnienia wyraźnego przepisu. Zasada ta nie jest bowiem zasadą prawa pierwotnego, która może decydować o ważności zwolnienia, lecz zasadą interpretacji, której należy stosować równolegle z zasadą ścisłej wykładni zwolnień (wyrok z dnia 17 marca 2016 r., Aspiro, C-40/15, EU:C:2016:172, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

45 Wreszcie, mutatis mutandis, nie można przyjąć wykładni, zgodnie z którą znajdującej się w art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT pojęcie „transakcji ubezpieczeniowych” oraz pojęcie „transakcji finansowych” zawarte w art. 174 ust. 2 lit. b) tej dyrektywy są synonimami.

46 Prawidłowe funkcjonowanie i jednolita wykładnia wspólnego systemu VAT oznacza bowiem co do zasady, że podobne transakcje, o których mowa w dyrektywie VAT, nie zostały zdefiniowane za pomocą różnych pojęć w zależności od tego, czy są one objęte jednym, czy drugim przepisem tej dyrektywy (zob. analogicznie wyrok z dnia 22 października 2009 r., Swiss Re Germany Holding, C-242/08, EU:C:2009:647, pkt 31).

47 Z powyższego wynika, że transakcja zakwalifikowana jako „transakcja ubezpieczeniowa” w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy VAT nie może stanowić transakcji o charakterze finansowym i pomocniczym w rozumieniu art. 174 ust. 2 lit. b) i c) tej dyrektywy w związku z art. 135 ust. 1 lit. b)–g) wspomnianej dyrektywy, i to niezależnie od tego, czy jest ona ponadto „pomocnicza” w rozumieniu tych ostatnich przepisów.

48 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że na przedstawione pytanie trzeba odpowiedzieć, że art. 174 ust. 2 lit. b) i c) dyrektywy VAT w związku z art. 135 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie ma on zastosowania do transakcji pośrednictwa w sprzedaży rozszerzenia gwarancji, które są dokonywane przez podatnika w ramach jego głównej działalności polegającej na sprzedaży na rzecz konsumentów urządzeń gospodarstwa domowego oraz innych artykułów z dziedziny informatyki i telekomunikacji, a tym samym kwota obrotu uzyskana z tych transakcji nie powinna zostać wyliczona z mianownika ułamka służącego do obliczania proporcjonalnej części podlegającej odliczeniu, o której mowa w art. 174 ust. 1 wspomnianej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 174 ust. 2 lit. b) i c) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z art. 135 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie ma on zastosowania do transakcji pośrednictwa w sprzedaży rozszerzenia gwarancji, które są dokonywane przez podatnika w

ramach jego g?ównej dzia?alno?ci polegaj?cej na sprzeda?y na rzecz konsumentów
urz?dze? gospodarstwa domowego oraz innych artyku?ów z dziedziny informatyki i
telekomunikacji, a tym samym kwota obrotu uzyskana z tych transakcji nie powinna zosta?
wy??czona z mianownika u?amka s?u??cego do obliczania proporcjonalnej cz??ci
podlegaj?cej odliczeniu, o której mowa w art. 174 ust. 1 wspomnianej dyrektywy.

Podpisy

* J?zyk post?powania: portugalski.